

Уважаеми бенефициенти,

Във връзка с постъпили запитвания относно отчитането на индикаторите за изпълнение, стопанската дейност и прилагането на правилата за държавна помощ по отношение на проектите, финансирани от приоритетна ос 1 на ОП НОИР, Управляващият орган публикува следната информация от значение за изпълнението на проектите.

I. Отчитане на индикаторите:

а) Най-малко 23 нови изследователи в подпомогнатите субекти (ЦВП/ЦК);

1.1. Към настоящия момент УО на ОПНОИР приема за изпълнение на индикатора единствено създадени нови работни места на еквивалент пълно работно време, като заетите лица трябва да бъдат финансирани от бюджета на проектното предложение и да работят по научната програма, залегнала в проектното предложение за изграждане и развитие на ЦК. Приемате ли тезата, че новоназначени изследователи за работа по проекти на ФНИ, програмите за Млади учени и постдокторанти, проекти, финансирани от ЕК или новоназначени за работа по проекти с бизнеса, които изпълняват научни изследвания с помощта на създадената инфраструктура, могат да се отчитат като нови изследователи по проекта за изграждане и развитие на ЦК, за времето, през което работят по научни задачи, използващи създадената инфраструктура?

Отговор:

Посоченото твърдение, че УО „приема за изпълнение на индикатора единствено създадени нови работни места на еквивалент пълно работно време, като заетите лица **трябва да бъдат финансирани от бюджета на проектното предложение**“ е некоректно. УО не поставя изискване изследователите, работещи по стратегическа програма за развитие на научноизследователската и развойна дейност и иновации на Центровете в съответната тематична област на ИСИС (научната програма) и отчитани като изпълнение на индикатора по буква а), да получават задължително възнаграждение от бюджета на проекта. Вече има случаи, при които УО е верифицирал като индикатор новоназначени лица (фигуриращи в таблица 10.3 – приложение към ТО), които работят по научната програма на ЦВП/ЦК, но получават възнаграждението си от друг източник, различен от ОП НОИР.

За да бъдат верифицирани като индикатор лица, „*които са новоназначени изследователи за работа по проекти на ФНИ, програмите за Млади учени и постдокторантски, проекти, финансирани от ЕК или новоназначени за работа по проекти с бизнеса*“ същите трябва да отговарят на следното изискване съгласно Условието за кандидатстване: „**брутните нови работни места (които не са съществували преди това), създадени пряко за изпълнение на научно-изследователски дейности, в еквивалент на пълно работно време. Работното място следва: да е създадено в резултат от дейностите по изпълнение на проекта или от приключване на изпълнението на проекта, да е заето (незаетите работни места не се вземат предвид), да**

води до увеличаване на общия брой на работните места за извършване на научноизследователска дейност в организацията.“

Ключовото изискване е новите изследователи да изпълняват задачи от научната програма на ЦК/ЦВП, което следва да се докаже с подходящи документи.

Индикаторите за брой изследователи, измерени в еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ), **се отчитат и верифицират за текущата календарна година.** Стойностите за всяка календарна година се натрупват и така след края на проекта се получава окончателната стойност.

1.2. Какъв тип отчетност е приемлива за Вас, за да бъдат признати горе упоменатите лица при изпълнението на индикатора? Например: извлечения от дневниците за работа на съответното оборудване (инфраструктурна единица) част от ЦК, таблици за отчитане на работното време, в които да са упоменати часовете работа с инфраструктурата или в сключените договори с изследователите да бъде упоменато, че при провеждане на научните изследвания по съответния договор ще бъде използвана инфраструктурата на ЦК? Моля да ни дадете конкретни указания.

Отговор:

Необходимо е да бъдат представени документи, които доказват, че лицето:

- ✓ **е включено в изпълнението на научната програма на ЦК/ЦВП** (например, трудов договор и длъжностна характеристика за назначаване; длъжностна характеристика, в която е записано, че изпълнява задачи от научната програма на центъра, а в трудовия договор е посочен източникът на финансиране; заповед за определяне на екипа за изпълнение на научната програма на центъра; индивидуален план за научноизследователска дейност и т.н.)
- ✓ **е отработило определен брой часове** за изпълнение на научната програма на центъра (попълва се приложение № 10.3 като за всеки изследовател се отбелязва отработеното време въз основа на подходящ доказателствен документ – например, трудов договор и длъжностна характеристика; заповед за включване в научния екип на проекта; индивидуален отчет на изследователя; общ отчет за изпълнение на конкретна научна задача; извлечение от седмичните дневници за работа с инфраструктурата на конкретния изследовател и т.н.)

1.3. Приемате ли да бъдат зачетени като индикатор за нови изследователи в подпомогнатите субекти докторантите, в чиито индивидуални планове е залегнала работа по научната програма на ЦК или работа с инфраструктурата на ЦК. Обръщаме внимание, че докторантите получават стипендии и се водят обучаеми лица, но те биват класифицирани като изследователи R1. Въпреки че с тях не се сключва трудов договор и не се открива щатна бройка, на практика те са новопостъпили изследователи, работещи с инфраструктурата на ЦК.

Отговор:

Ако докторантското място е **възникнало в резултат от изпълнението на проекта** (т.е. конкурсът е обявен за изпълнение на научната програма на ЦК/ЦВП), то тогава докторантското място може да се отчита като изпълнение на индикатора за нови изследователи в ЦК/ЦВП. Въз основа на отчет, подписан от ръководителя на докторанта, се определя броят на реално отработените часове за изследователска работа и съответно се изчислява стойността на индикатора, измерен в ЕПРВ.

Ако докторантското място е възникнало независимо от проекта, то тогава, за да има нов изследовател в подпомогнатите субекти, е необходимо с докторанта да бъде сключен ТД за непълен работен ден за изпълнение на научната програма по проекта. Финансирането на новия ТД не е задължително да бъде от бюджета на проекта. Моля да обърнете внимание, че докторантите – български граждани, приети в редовна докторантура, нямат право да работят на пълен работен ден на трудов договор през периода на обучение.

Ако в индивидуалния план на докторанта е заложена работа с новосъздадената или подобрена инфраструктура, тогава докторантското място може да бъде отчетено като изпълнение на индикатора по буква б) въз основа на данните от седмичните дневници – виж отговорите по-долу по т. 2.

1.4. Какъв тип отчетност е приемлива за Вас, за да бъдат признати докторантите при изпълнението на индикатора? Например: Индивидуален план в който е упоменато, че ще работят с инфраструктурата на ЦК и/или по научната програма на ЦК, извлечения от дневниците за работа на съответното оборудване (инфраструктурна единица) част от ЦК, таблици за отчитане на работното време, в които да са упоменати часовете работа с инфраструктурата.

Отговор:

В случаите, когато докторантското място е възникнало независимо от проекта, е необходимо да бъдат представени документи, които доказват, че докторантът:

- ✓ работи на **новосъздадено работно място** (трудов договор и длъжностна характеристика за назначаване като изследовател; финансирането може да бъде от други източници)
- ✓ **е включен в изпълнението на научната програма** на ЦК/ЦВП (например, трудов договор и длъжностна характеристика за назначаване по проекта; заповед за определяне на екипа за изпълнение на научната програма на центъра; индивидуален план за научноизследователска дейност и т.н.)
- ✓ **е отработил определен брой часове** за изпълнение на научната програма на центъра (попълва се приложение № 10.3 като за всеки изследовател се отбелязва отработеното време въз основа на подходящ доказателствен документ – например, трудов договор и длъжностна характеристика; заповед за включване в научния екип на проекта; индивидуален отчет на изследователя; общ отчет за изпълнение на конкретна научна задача; извлечение от седмичните дневници за работа с инфраструктурата на конкретния изследовател и т.н.)

1.5. Моля да дадете мнение и по следната хипотеза: При изследовател, който е на пълен щат в организацията и до момента не е работил по научната програма на ЦК или с инфраструктурата на ЦК, възникнат задачи за работа по научната програма и/или работа с инфраструктурата. Поради липса на свободни часове (и съответният финансов ресурс) с него не може да бъде сключен допълнителен трудов договор. На практика този изследовател се явява новопривлечен за работа в ЦК. Може ли да бъде приет за отчитане на индикатора и какви документи биха били приемливи за отчитането: изменена длъжностна характеристика, в която да е уточнено, че изследователят използва инфраструктурата на ЦК, извлечения от дневниците за работа на съответното оборудване (инфраструктурна единица) част от ЦК, таблици за отчитане на работното време, в които да са упоменати часовете работа с инфраструктурата или по съответната научна задача от проекта.

Отговор:

Ако посоченият изследовател не може да бъде назначен на ново работно място, то той не може да бъде отчетен и като изпълнение на индикатора по буква а). Ако изследователят работи с подобрената инфраструктура на ЦК/ЦВП, той може да бъде отчетен като изпълнение на индикатора по буква б) Брой изследователи, работещи в подобрени инфраструктурни обекти за научни изследвания.

1.6. Кога най-късно трябва да бъдат назначени изследователите, за да бъдат признати като индикатор по проекта?

Отговор:

Датата на назначаване следва да бъде в периода на изпълнение на проекта или след края на проекта, но не по-късно от 31.12.2023 г. Тъй като индикаторът се измерва в еквивалент на пълно работно време, то за да се отчете число, различно от 0, е необходимо ангажиментът да бъде поне по 1 час на ден в продължение на поне 1 месец.

1.7. Има ли писмено указание, което да регламентира задължителен период за устойчивост на заетите?

Отговор:

Не е предвиден задължителен период за устойчивост на заетите лица. Запазването на създадения научно-изследователски капацитет е част от финансовия план за развитието на ЦК/ЦВП след приключването на проекта, то следва да бъде предвидено в бизнес плана на центъра и ще бъде оценявано при бъдещо кандидатстване по проекти и програми.

б) Най-малко 32 изследователи, работещи в подобрени инфраструктурни обекти за научни изследвания;

2.1. Достатъчно ли е да се даде списък на хората, които са използвали инфраструктурата, заедно със снимков материал, както е заложено в проектното предложение, за да се приеме, че тези изследователи работят в подобрени

инфраструктурни обекти за научни изследвания? В условията за кандидатстване няма изискване тези изследователи да работят на еквивалент на пълно работно време. Моля да ни посочите каква документация очаквате във връзка с отчитането на този индикатор.

Отговор:

В административния договор (чл. 1.2), ясно е посочено, че този индикатор се изчислява в еквивалент на пълно работно време, като на стр. 9 от Условията за кандидатстване е уточнено: *Относно понятието за еквивалент на пълно работно време следва да се вземе предвид пояснението относно индикатора по буква „а“.*

В общия случай индикаторът се получава като сума от:

1. Работни места, отчетени при индикатора по буква а), които са **създадени за работа само с подобрената по проекта научна инфраструктура** (отчита се цялото работно време на изследователя);
2. Работни места, отчетени при индикатора по буква а), при които **само част от работното време** е определено за работа с подобрената по проекта научна инфраструктура (времето за работа с подобрената научна инфраструктура се отчита в зависимост от записите за съответния изследовател в Седмичните дневници на подобрената научна инфраструктура);
3. **Съществуващи работни места**, които не са отчетени при индикатора по буква а), при които **част от работното време** на изследователите е свързано с използването на подобрената по проекта научна инфраструктура (времето за работа с подобрената научна инфраструктура се отчита в зависимост от записите за съответния изследовател в Седмичните дневници на подобрената научна инфраструктура).
4. **Докторантски места**, при които докторантите използват подобрената по проекта научна инфраструктура при изпълнение на изследователските задачи от техните индивидуални планове (времето за работа с подобрената научна инфраструктура се отчита в зависимост от записите за съответния докторант в Седмичните дневници на подобрената научна инфраструктура).

г) съвместни научноизследователски проекти, разработени между ЦК и бизнеса

3.1. Какво означава според УО „съвместни научноизследователски проекти“?

Отговор:

Всяко споразумение между научните организации, които са част от партньорството в състава на ЦК/ЦВП (т.е. едно или повече юридически лица – бенефициенти по проекта) и бизнеса, което има за цел изпълнението на конкретна научноизследователска програма/задача, може да се разглежда като съвместен научноизследователски проект. В съответствие с Рамката за държавна помощ за НИРИ съвместните проекти с предприятия са 2 вида:

- ✓ Проект, който се осъществява чрез **ефективно сътрудничество** (*effective collaboration*) по смисъла на т. 15, (з) и т. 27 от Рамката. В този случай дейността е с нестопански характер и обикновено не се предоставя държавна помощ (ако е изпълнено поне едно от условията, посочени в т. 28, във връзка с т. 29 от Рамката);
- ✓ Проект за извършването на съвместни научноизследователски дейности или научноизследователски услуги, **възложени по силата на договор** (*contract research, research services*). В този случай се извършва стопанска дейност по смисъла на т. 21 от Рамката, за която се прилагат правилата за държавна помощ (т.е. стопанската дейност при този проект се взема предвид при изчисляване на използвания годишен капацитет за стопански дейности).

Всички бенефициенти по проекта следва съвместно да определят начина, по който ще се сключват споразумения за научноизследователски проекти с бизнеса. Споразуменията с бизнеса може да се сключват от едно или повече юридически лица – бенефициенти по проекта. В самото споразумение с бизнеса следва да е посочено, че то е част от изпълнението на дейности на съответния ЦВП/ЦК и че се използва научноизследователската инфраструктура на ЦВП/ЦК.

При сключване на споразумения с бизнеса трябва да се съобразят и изискванията на Рамката за държавна помощ за НИРИ, така че да не се допусне нарушаване на условията на административния договор, по силата на който безвъзмездната финансова помощ се предоставя в режим „непомощ“ и съответно да не се допусне прехвърляне на непряка държавна помощ към трета страна.

3.2. Договорите за възлагане на НИРД приемат ли се за съвместни научноизследователски проекти?

Отговор:

Всеки договор за възлагане следва да бъде разглеждан индивидуално предвид неговата специфика. Ако предмет на договора е извършването на съвместни научноизследователски дейности или научноизследователски услуги, той може да бъде отчетен като съвместен научноизследователски проект.

3.3. Договорите за възлагане, в които се предвижда само измервания, анализи и др. с използване на инфраструктурата, могат ли да се разглеждат като научноизследователски проекти?

Отговор:

Описаните от вас договори отговарят на определението за договори за услуги (*contract services*), при които не се извършва съвместна научноизследователска дейност. Затова тези договори са допустима стопанска дейност по смисъла на т. 21 от Рамката, но не следва да се отчитат като изпълнение на индикатора за съвместни научноизследователски проекти.

3.4. В случай че съвместен научноизследователски проект, различен от научната програма на ЦК, генерира научен резултат, който може да покрие индикатори по проекта – работно място; публикации; докторантури – ще бъдат ли зачетени тези резултати като индикатори по проекта?

Отговор:

Преценката се прави за всеки конкретен научноизследователски проект. В общия случай изпълнението на индикаторите следва да е обвързано с изпълнението на научната програма на ЦК/ЦВП. Както бе посочено по-горе, при отчитането на индикатора за **брой изследователи, работещи в подобрени инфраструктурни обекти за научни изследвания**, не е задължително да има такава връзка.

3.5. В случай че договорите за възлагане се приемат за съвместни научноизследователски проекти, тогава как се отчита ресурсът, който се използва от ЦК и който ще бъде включен към стопанската дейност на центъра?

Пример: Сключва се проект между фирмата А и университет Б, който е партньор в ЦК1 за извършване на научно-изследователска дейност, като в проекта е записано, че се сключва във връзка и с изградената инфраструктура в университета по ЦК1. В изпълнението на проекта от страна на университета участват както изследователи, които са част от ЦК, така и изследователи, които не са част от него. На изследователите, които са част от ЦК им се заплаща допълнително (извън това, което им се заплаща за изпълнение на научната програма по ЦК) за извършването на дейностите по сключения проект, като се използва предоставеното финансиране от фирмата. В рамките на изпълнението на проекта се използва част от инфраструктурата на ЦК, но и инфраструктура, която не е част от ЦК. Интелектуалните права се прехвърлят на фирмата. Част от изследванията се извършват във фирмата и се коментират на общи срещи с изследователите от фирмата и университета, но не могат да бъдат предоставяни на трети лица (вкл. УО). Фирмата, позволява да се публикуват една част от получените резултати в научни списания, като съавтори на публикацията са както изследователи от фирмата, така и изследователи от университета (част от тях са от ЦК)

Направените разходи от университета за изпълнение на проекта са 34 100 лв. както следва:

За заплащане на труда на изследователите, работещи в ЦК – 3 000 лв.

За заплащане на труда на изследователите, работещи извън ЦК – 7 000 лв.

Машиночасове за инфраструктурата на ЦК, която е използвана за реализация на проекта – $100 \text{ ч} \cdot 50 \text{ лв.} = 5\,000 \text{ лв.}$

Машиночасове за инфраструктурата извън ЦК, която е използвана за реализация на проекта – $500 \text{ ч} \cdot 30 \text{ лв.} = 15\,000 \text{ лв.}$

Консумативи – 1000 лв.

Административно обслужване на проекта – 3 100 лв.

Фирмата е заплатила на университета: 37 500 лв., като остатъкът от 3 410 лв. университетът е използвал за изпращане на част от изследователите работещи по проекта на научни конференции, на които да представят публикуваните резултати.

Въпросите са:

3.6. Този договор може ли да се приеме за съвместен научноизследователски проект с бизнеса?

Отговор:

Необходима е повече информация, за да се прецени дали предметът на договора включва извършването на **съвместни** научноизследователски дейности или научноизследователски услуги (и съответно може да бъде отчетен като съвместен научноизследователски проект), или е налице само предоставяне на услуги, при които не се извършва съвместна научноизследователска дейност.

3.7. Може ли изследователите, назначени за изпълнение на проекта, които не са част от ЦК, да се отчитат като индикатор по буква (а) като работни места, създадени във връзка с различни проекти?

Отговор:

Да, възможно е, но само ако новите изследователи работят за изпълнението на задачи, включени в научната програма на ЦК.

3.8. Каква част от разходите, които са направени за реализацията на този проект ще се отчетат към стопанската дейност на ЦК?

Отговор:

В този случай се извършва стопанска дейност по смисъла на т. 21 от Рамката, т.е. **всички разходи** на ЦК (т.е. на съответното юридическо лице – бенефициент) при изпълнението на този договор, ще се вземат предвид при изчисляване на използвания годишен капацитет за стопански дейности. Ако има изследователи, които ще изпълняват задачи по научната програма на ЦК (вж. предишния отговор), то следва допълнително да се прецени дали тази конкретна дейност е с нестопански характер и съответно може да не се отчита като стопанска дейност.

Въпроси свързани със стопанската дейност на ЦК

1. При изчисляване на часовата ставка за работа на инфраструктурата в ръководството на УО е дадено указание, че изчисляването на пълния капацитет на инфраструктурната единица става, като се отчита общото време (изразяващо се в 24 часа, 7 дни), включително и почивните дни и другото време, през което инфраструктурата не работи, за да се гарантира, че всички седмици са сравними и, че работното време извън стандартната работна седмица е обхванато. Този подход обаче при определяне на часовата ставка за използване на инфраструктурата дава значително по-ниски стойности на часова ставка, отколкото ако бъде изчислен капацитета на база реално време на използване. Същевременно, ако часовата ставка се определя от реалното време на използване на инфраструктурата, това означава тя да варира постоянно и да бъде изменяна

спрямо планираното, което прави проследяемостта невъзможна и нереалистична спрямо това, което ще бъде отчетено в края на годината.

Моля да ни потвърдите, че при изчисляване на почасовата ставка на инфраструктурата се взема капацитет за работа на инфраструктурата 24 часа, 7 дни в седмицата или да ни дадете указания, какъв подход да приложим.

Отговор:

Отчитането на общото време (изразяващо се в 24 часа, 7 дни) се извършва в Седмичните дневници, за да се гарантира, че всеки отработен час ще бъде правилно отчетен. Определянето на използвания капацитет за стопански дейности на научноизследователската инфраструктура (НИИ) се извършва на база на **действителното време, през което е работено с нея**. Ако инфраструктурата не работи през почивните дни, нощните часове и пр. тези часове не трябва да се включват в общия годишен капацитет. При определянето на минималната почасова ставка Бенефициентът следва да извърши анализ и да определи прогнозната натовареност на НИИ за съответната календарна година при нормални условия, като има предвид, че в съответствие с Кодекса на труда средният брой на работните дни за една календарна година е 249, а съгласно Регламент 1303/2013 г. стандартният брой работни часове за един служител за една календарна година е 1720 (215 работни дни по 8 часа на ден) – тази натовареност е необходима единствено, за да се определи амортизационното отчисление за 1 реално отработен час. Останалите компоненти при определянето на минимална почасова ставка за използването на една инфраструктурна единица (оборудване, машина, лаборатория, обект и т.н.) не зависят от броя часове, в които тази инфраструктурна единица е използвана или ще бъде използвана, а зависят единствено от разходите, които са необходими за нейното използване в продължение на 1 час. Минималната почасова ставка, която се определя предварително от бенефициента, трябва да **покрива най-малко пределните разходи за използването на тази инфраструктурна единица**.

2. При изчисляване на часовата ставка се вземат предвид и амортизационните разходи за съответната инфраструктурна единица, разпределени за съответния амортизационен период. Моля да ни поясните кой амортизационен период да прилагаме при изчисляването на почасовата ставка – данъчният амортизационен период, или предполагаемият срок за годност на актива (амортизационен период за управленски цели)?

Отговор:

Съгласно ДДС № 05/30.09.2016 г. Относно: Начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации:

т. 7. „От гледна точка на данъчното облагане отчитането на амортизациите от бюджетните организации ще представлява по-опростен процес, тъй като съгласно т. 12.4 от указание на МФ ДДС № 20/2004 г. в счетоводните системи на бюджетните организации не са обект на отразяване данъчни временни разлики и не се признават активи и пасиви по отсрочени данъци. За разлика от останалите предприятия няма да се прилагат съответните изисквания на Закона за корпоративното подоходно облагане

(ЗКПО) за разработване и актуализиране на данъчни амортизационни планове, изчисляване на разхода за амортизация за данъчни цели и други подобни изисквания.“

т. 29. „Сроковете на годност, които се получават от заложените в чл. 55 от ЗКПО данъчни амортизационни норми, по принцип **не следва да се вземат предвид**, тъй като те са определени само за целите на облагането с корпоративен данък, освен ако в конкретните обстоятелства може да се приеме, че за съответния актив тези срокове реалистично отразяват очаквания срок на годност на актива.“

При изчисляване на минималната часова ставка за използване на инфраструктурата следва да се вземе предвид **предполагамия срок за годност (използване) на актива** за отразяване на процеса на потреблението на икономическите изгоди и потенциал, свързани с актива, т.е. прилага се **амортизационния период за управленски (счетоводни) цели**, който отразява действителното изхабяване на актива.

*3. Какво се има предвид под **полезен живот на актива при проследяемостта** съгласно Рамката. Ако приемем, че това е амортизационния период, то кой от двата вида амортизационни периоди се има предвид? Обръщаме внимание, че данъчният амортизационен период за закупеното оборудване в повечето случаи е между 5 и 10 години. Ако под **полезен живот на актива** се има предвид данъчния амортизационен период, това означава ли, че след неговото изтичане активът не подлежи на контрол за извършваната с него стопанска дейност?*

Отговор:

Активът подлежи на контрол за извършваната с него стопанска дейност **до края на периода на полезния срок на годност**, определен в амортизационния план на бенефициента, но не по-рано от приключване на дейностите по проекта. Бенефициентите следва да спазват Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти.

Обръщаме ви внимание, че при операции, включващи инвестиции в инфраструктура или производствени инвестиции, УО следи в срок от 5 години след окончателното плащане към бенефициентите, или в рамките на периода от време, определен в правилата за държавна помощ, следното:

- дали бенефициентът е прекратил или преместил производствената дейност извън програмния район;

- дали е налице промяна на собствеността на дадена позиция от инфраструктурата, която дава на дадено търговско дружество или публичноправна организация неправомерно преимущество;

- дали е настъпила значителна промяна, която засяга естеството, целите или условията за изпълнение и която би довела до подкопаване на нейните първоначални цели.

Приложение: Практически указания и примери за изчисляване на индикаторите за брой изследователи, измерени в еквивалент на пълно работно време